

Kugbɔŋu kun Pɔɔl ŋmàñ ki tū

Kooloosi *yabee*

Tibɔkilkaal

Kooloosi sá Asii tiŋki kiba ní. Dín pu nee kitiŋ gbanti ní bi yí Tuurkii. Kí nyā Efeesi tiŋki kí cù niinee, an sá atañkpee 200. An bí kii Pɔɔl kaa pée cùti kitiŋ gbantin ki kée. Eepafrasi u-tɔntɔŋjuti un sá Kooloosi tindambikee di sá unipeekaa un sòñ niin Kriisitoo Bɔmɔntiitee (Kool 1.7, 4.12).

Pɔɔl bí sarkan (4.3,10,18) ní Eepafrasi cùti ki tükū-u yii binib biba dómín Kooloosi tiŋkin ki dākà adàkapɔɔn nì marapɔmbi ní ki pūti kpáaà bí gáatí Kriisitoo yab bin bí niinee. Binib gbanti ceeyee, kí béé Unimbɔti kí ká difiilee, an sá unil í nīn jáam ŋfam poon pɔŋyi ní kí gí dikpancandi. Udaan máań kí nīn ŋúb tijaal nì tinyɔkaal koobiliŋ tiŋan, nì tiwan tikpil mun. Pɔɔl nín gbil tibɔti gbantee, waa taań ní ki ŋmàñ Kooloosi yab kugbɔŋu kí téetí-bi yii difiil din Unimbɔti di Yeesu Kriisitoo pu ki tiiyee sá dimɔndi ní. Tisiiki nì Ooneesiim pu ní u nīn máań ki dī ki yānti kugbɔŋu gbanti bāń-bi (4.7,9).

Kugbɔŋu gbanti poonee, u nín jáam Kooloosi yab ki mēē Unimbɔti u-ŋanti pu ki dódoyee, u nīkī ki sòñ Kriisitoo pɔŋŋu pu ní. U bí yii Kriisitoo tókó ipɔŋkpiti kɔkɔ pu, ní ún baba di sá u-nikitil yil (1.15–2.3).

Mín boonee ní Pɔɔl kpáafi Kooloosi yab bí nīn nyín bi-ba tinyimɔmbɔti tin biba dómín bi-cee ki dākēe (1.15–2.3).

Kí kúntée, dijanluŋkikaal téetí-ti dimaŋfapɔndi din poon ní unil un ŋá mpéé nì Kriisitooyee béé. Báà u yaa sá Kriisitoo nikitilinaaa, u-dicaŋkunaaa, binib bin kansikin u kódyeyeyaaa, bi kántí dimaŋfapɔndi gbanti u-ni (3.1–4.6).

Tibɔkulfikaal sòñ Pɔɔl u-ba ɔti tiba nì ijaan in u dū ún u-ba ŋal ki ŋmānee (4.7-18).

Inyimon ɔti dàkatam kpántí kpántí ki nóó nì bi nín dākà-tì puee nì iyunti in bi dākà-tèe ní. Ama tinyimɔmbɔti gbantee nín pēē tibɔti tiŋyee di sá tì yānti Kriisitoo yɔu í dākafi yii fookii un u cáá Kriisitoo baba puee kaa ŋmānti. An pu ní *Kooloosi gbɔŋku* nee sá ki tī timbi waanee nib mun. Ku dākà-ti yii Kriisitoo tókó tikɔkɔ pu, ní ki sá un di gbintí unil kí líí ú nyā kuyun, báà ku yaa péé sá kuŋyee.

Ijaam

1 ¹Man Pɔɔl un Unimbɔti là m̄ n̄n sá Yeesu Kriisitoo kpambalee n̄ ti-nabiki Tiimootee di ɣmàn kugbɔɣu nee.

²Ti ɣmàn-ku kí t̄i nimbi bin sá Unimbɔti yab bin bí Kooloosi, kí kpánti ti-nabimɔntiimu Kriisitoo puee ní. Ti-Baa Unimbɔti n̄ ɣá-ni tiɣan kí t̄i-ni ɣgbansɔɣfi.

**Pɔɔl jáam̄ Unimbɔti
Kooloosi yab pu**

³ɣyunti sá kamaa, ti yaa pée bí m̄éé kí t̄i-nee, ti jáam̄ Unimbɔti ti-Dindaan Yeesu Kriisitoo Baa ni-pu. ⁴Di sá yii ti gb̄il̄ ni n̄n cáá dimákal Yeesu Kriisitoo pu kí nééñ Unimbɔti yab kɔkɔee. ⁵Di sá yii ni dákafi tipaal tin d̄ɔ kí cí-ni yilpuee pu. Ni b̄éé an paati pu ɣyunti ɣun bi n̄n péé péé kí s̄oñ n̄ ni ibaamɔn b̄otee^a. ⁶Tibɔm̄ontiil gbanti tin bi cáá-nee bí gb̄it̄i kí l̄oñ abimɔnti ajan kɔkɔ nib cee. M̄in̄ ní t̄i túñ atunnyaan ni-cee, kí ȳoñ doooo ɣyunti ɣun ni n̄n péé péé kí f̄o-ti kí lafun b̄éé Unimbɔti n̄n ɣáań binib tiɣan tiɣyee. ⁷Tiñ ní Eepafraasi n̄n dákā-ni. Úñ di sá ti-tɔntɔnjuti un ti nééñee, kí t̄un̄ Kriisitoo tundi deedeé kí t̄út̄un̄-ni. ⁸U máafi-ti dineendi din Circir Fam yànt̄i ni cáá Unimbɔti yab puee.

⁹M̄in̄ puee, kí ȳoñ daliɣkin ti gb̄il̄ ni-puee, ti mun péé bí kí m̄éé kaa gb̄éent̄i kí t̄i-ni yii Unimbɔti n̄ yànt̄i ní b̄éé mm̄ontiim̄ tin u là

ní ɣéé, kí t̄i-ni iciin kɔkɔ n̄ dinyil̄ din Unimbɔti Fam t̄iyeé ní gb̄il̄ u-b̄oti taapu. ¹⁰Ú yànt̄i ni-bimbim̄ n̄ n̄n nóó n̄ bin sá ti-Dindaan yabee bimbim̄ kí ɣm̄a kí fáat̄i-u ɣyunti sá kamaa. M̄in̄ ní ni làá n̄n l̄oñ abimɔnti ɣin sá ní n̄n t̄un̄ atum-m̄onti kɔkɔee, kí n̄n m̄òt̄i b̄éet̄i Unimbɔti, ¹¹ú n̄n t̄i-ni m̄pɔn ɣyunti sá kamaa, kii u n̄n sá ipɔn n̄ tinyooldaan puee. M̄pɔn gbanti làá yànt̄i ní n̄n j̄in̄ kim̄ot̄i kí p̄ɔnt̄i ɣyunti sá kamaa. ¹²Ní n̄n jáam̄ ti-Baa Unimbɔti dipɔpindi poon u n̄n yànt̄i ní d̄áá ɣm̄a kí ká tin u s̄in̄ kí t̄i u-yab u-dumpu, ɣwalifi laɣkee. ¹³Di sá yii u nyànt̄i-ti dibɔmb̄ondi pɔɣɣun^b kí cáá-ti u-Jipɔnneɣkaau beel poon. ¹⁴U-Jipɔnnee di yànt̄i Unimbɔti f̄i-ti kí l̄i, kí d̄u ti-kpitii kí p̄u-ti.

Kriisitoo n̄n u-tundi b̄oti

¹⁵Úñ di sá Unimbɔti un baa w̄álee naɣku, ní kí l̄i tin kɔkɔwoooo Unimbɔti náańee nyɔkɔpu^c. ¹⁶Di sá yii tiwan tin kɔkɔ bí yilpuee n̄ tin bí taapuee, tin bi w̄álee n̄ tin baa w̄álee, an yaa sá ituun in j̄in̄ abeeyee n̄ in sá bikpilibeeeyeee, an yaa tí sá in cáá mp̄oneeyeeeee^d, Unimbɔti n̄n d̄i u-Jipɔnnee pu ní kí náań t̄in̄ kɔkɔ. U-Jipɔnnee di náań tikɔkɔ kí ȳi an kɔkɔ mun. ¹⁷Úñ di n̄n bí ní boonee tiwan kɔkɔ d̄ómiñ. Úñ di yànt̄i tiwan kɔkɔ bí ti-laɣki. ¹⁸Úñ di sá u-nikitil̄ yil̄ ní u-nikitil̄ sá u-wunti. Úñ di t̄i dimaɣfal. Bin

fikit̄i ditaɣkpiilinee kansikinee, ún̄ di sá ukpil̄, án n̄n làá ɣá pu ú kpánt̄i upeep̄eekaa tikɔkɔ poonee. ¹⁹Di sá yii Unimbɔti l̄éé yii u-Jipɔn̄ni ní u làá n̄n bí mm̄omin. ²⁰U bóob̄ kí d̄i u-pu u n̄ duulinya kɔkɔ n̄ m̄ɔk̄i. U-Jipɔnnee n̄n kp̄i ndɔp̄untikaa pu puee di cáá ɣgbansɔɣfi tin kɔkɔ bí yilpuee n̄ tin kɔkɔ bí taapuee pu.

²¹Ni n̄n n̄n cáá tiland̄ok̄k̄piil̄ kí t̄un̄ atuɣkp̄iti puee, ni n̄n Unimbɔti kansikin̄ n̄n bíil̄, ní ni n̄n sá u-nannanliibi. ²²Ama kɔɣkɔnnee, Yeesu n̄n n̄n kpánt̄i unil̄ kí kp̄i puee ní Unimbɔti yànt̄i ni n̄n u m̄ɔk̄i. Mimmee, u làá cáá-ni u-nimbiin, ní n̄n sá u-yab kí n̄n bí circir, báa ubɔ n̄ taa ká ni-pu tikp̄itil̄ kí l̄i. ²³Ama, ni máań tib̄oti tin ni n̄n f̄o kí kííyee, ní n̄n ɣúb-ti mm̄ontiimin, kí n̄n sí deedeé kí báań inyaan kí taa l̄éé dimákal Tibɔm̄ontiil̄ tin ni gb̄il̄ee pu. An b̄otee di sá tin bi s̄oñ kí t̄i báa ɣma ajan kɔkɔee. Man mun Pɔɔl kpánt̄i un k̄in̄ kí s̄oñ an b̄otee ní.

**Pɔɔl túñ ditundi kí t̄i
Kriisitoo nikitil̄**

²⁴Kɔɣkɔnnee an m̄ɔk̄iñ-mi m̄ n̄n bí j̄in̄ falaa ni-puee, an dákà yii m̄ p̄unt̄i falaa un Kriisitoo t̄i-mee m-wuntin kí t̄i u-nikitil̄ din sá u-wunt̄ee^{ee}. ²⁵Kii Unimbɔti n̄n t̄un̄-mi dit̄undi m̄ t̄o dit̄undi kí t̄i nimbi Kriisitoo nikitil̄ puee, man kpánt̄i ut̄ɔnt̄onli kí t̄i-ni: m-tundi di sá m̄ s̄oñ u-b̄otee kɔkɔ mm̄ontiim̄. ²⁶Tib̄otee di sá tin n̄n bí dibalin doooo abin abin, báa ubɔ kaa b̄éé

ti-puee, ní kɔɣkɔnnee Unimbɔti bíit̄i ti-pu kí t̄i u-nib. ²⁷U n̄n là puee di sá bí b̄éé tibɔbalkaalee n̄n cáá kunyaan̄ɣu tikpil̄ kí t̄i bin kaa sá Juuda yabee puee yii: Kriisitoo bí ni-p̄obil̄iɣin̄ kí yànt̄i ni máká yii ni làá d̄áá j̄i Unimbɔti nyooti. ²⁸An puee, ti s̄oñ Yeesu Kriisitoo gbanti b̄oti kí t̄i unil̄ sá kamaa, kí d̄u ti-ciɣyi kɔkɔ kí dákà kí kpáafi báa ɣma, bí ɣm̄a kí n̄n sá binib bin bíñee, kun puee bi n̄n Yeesu Kriisitoo ɣá ubaanti. ²⁹M̄in̄ pu ní m̄ ɣi kí d̄u m̄p̄ɔk̄paan ɣun Kriisitoo t̄i-mee, m̄pɔn ɣun t̄un̄ dit̄undi man nee, kí cáa m̄ dimool ni-pu.

2 ¹M̄ nyàab̄ ní b̄éé yii m̄ bí m̄ dimool an p̄ɔɔ, nimbi n̄n Lawoodiisee yab n̄n bin kɔkɔ kaa láa péé ká-mi dalbee pu. ²Di sá yii m̄ là bí ká kunyannyaau bi-p̄obil̄iɣin̄, kí n̄n nééñ t̄ɔb, kí n̄n cáá nnyɔɔp̄ee, kí n̄n nyí an kɔkɔ taapu kí n̄n cáá dimákal mm̄ontiim̄. Mimmee, bi làá b̄éé tin tin Unimbɔti n̄n ɣúb dibalinee mbaam̄m̄, an dákà yii Yeesu Kriisitoo, ³un ni ní iciin̄ n̄ dinyil̄ kɔkɔ bál̄ kí k̄ee. ⁴M̄ t̄uk̄u-ni tib̄oti nee ní kp̄èé tiɣan, ubɔ n̄ taa d̄u kinyɔɔm̄ɔɔi kí ɣm̄atiñ-ni. ⁵Báa m̄ yaa kaa bí ni-kansikin̄, m-land̄ok̄ɣu bí ni-cee, ní an m̄ɔñ-mi m̄ n̄n ká yii ni kpáfi mbaantiim̄ kí sí deedeé kí gb̄int̄i cáá dimákal Yeesu Kriisitoo puee.

Tí n̄n gb̄int̄i nóó Kriisitoo

⁶Kii ni n̄n n̄n f̄o ti-Dindaan Yeesu Kriisitoo puee, ní n̄n gb̄int̄i nóó-u m̄in̄. ⁷Ní báań inyaan u-ni

^a 1.5 D̄uú ɣm̄ant̄i n̄ 1 K̄ɔra 13.13.

^b 1.13 *dibɔmb̄ondi pɔɣɣun*: d̄uú ɣm̄ant̄i n̄ Luuki 22.53.

^c 1.15 D̄uú ɣm̄ant̄i n̄ Alaɣ 8.32-36, Yoow 1.1-3.

^d 1.16 D̄uú ɣm̄ant̄i n̄ Gala 4.3.

^{ee} 1.24 D̄uú ɣm̄ant̄i n̄ Maat 24.9, Dilee 7.14.

kí nīn wīntí, kí nīn núb tin bi nīn dākā-ni ni fōō ki kíyee mpɔn, kí nīn jáam̄-u u-ɲanti pu tikpil.

⁸Ní kpèè tɪŋan ubɔ́ n̄ taa dū u-nyil n̄ u-bɔfanti tin tɔkɔ́ binib koobiliŋ n̄ duulinya marab pu^f kaa tɔkɔ́ Kriisitoo puee kí ɲmàtìh̄-ni. ⁹Di sá yii Unimbɔti bimbim kɔkɔ́ bí Kriisitoo wuntin, ¹⁰ní nimbi kántí tikɔkɔ́ u-cee, kun puee úh̄ di sá ubɔti tin kɔkɔ́ cáá ipɔnee pu. ¹¹Ŋyunti ɲun ni n̄ Yeesu Kriisitoo ɲá ubaantee, u gíí-ni n̄ digiil din kaa sá tiwun gíitamee, ki gíí ki lēē ni-bimbikpitim. ¹²Kii bi nín síb̄ bin kúyee puee, mín̄ ní ni n̄ Kriisitoo n̄n kp̄í, ní bi síb̄-ni ɲyunti ɲun bi n̄n fūl̄-ni Unimbɔti nyimee. Boonee, ni n̄ u fikiti, kun puee ni fōō ki kíí yii Unimbɔti cáá mpɔŋ-kpaan ki ɲún̄ ki fikiti Kriisitoo^g. ¹³Doooyee, ni-kpitii pu, ni n̄ nín kaa sá Juuda yab kaa gíí dikpancandee puee, naa n̄n cáá dimaŋfal. Kɔŋkɔnnee, ni n̄ Kriisitoo nín ɲá ubaantee puee, Unimbɔti fikiti-ni. U dū ti-kpitii kɔkɔ́ ki pú-ti, ¹⁴ní ki fōō kugbɔŋu kun poon bi n̄n ɲmān̄ ti-kpitii ki bóob̄ yii bí dáál̄ ti-tafalee, ki kp̄it̄i ki dū ki kpáá Yeesu dɔpuntikaŋu pu. ¹⁵Unimbɔti gbákal arasinii bi n̄ ɲfaŋkpitim pɔŋyi. U cáán̄-bi ki dākā́ báà ɲma n̄ kpèè bin pu u jín̄ dinyandee. U-Jipɔɔn dɔpuntikaŋuee di sá u-nyandi gbanti.

¹⁶Mimnee, bi yaa bíi sòh̄n ni-pu^{gb} yii naa kòó tijikaal tiba, kaa kòó

tinyɔkaal tiba mun, n̄ ni nín kaa kàal̄ iwiin in bi n̄n yóoŋee, kaa kàal̄ ɲmɔpɔɔn n̄ iwiŋɲuŋfikaa puee, ní taa yànt̄i án̄ n̄n páb̄-ni. ¹⁷Di sá yii akoobilee di n̄n dākà tin dáá bí boon ki dòoŋee, an dākà yii Kriisitoo. ¹⁸Uɔ́ n̄ taa ɲmàtìh̄-ni yii ni yīnti ni nín kaa là kí sint̄i ni-ba taapu kí n̄n jáam̄ Unimbɔti tuuŋyee. Di sá bi là kí l̄i yii bín̄ wál̄ ní. Ama baa máan̄ kí dākà bi-ba kii bi nín yòontí bi-ba yilpu min nee, kun puee bi-landɔkɔ́ nyēēn̄ bi-bimbikpitimin ní ki sá nniyaamin. ¹⁹Baa ɲúb̄ Yeesu Kriisitoo b̄ti. Úh̄ di sá diyil ki t̄i tiwun kɔkɔ́, ki t̄ukuntí akpab ní ki n̄b̄b̄ igiin, ki kp̄iintí tiwun ki yànt̄i tí n̄n wīntí kii Unimbɔti nín là puee.

Kpú n̄ Kriisitoo kí n̄n bí dimaŋfalin n̄ u

²⁰Ni n̄ Kriisitoo nín kp̄i, u fī-ni ki nyánti-ni duulinya marabinee, ba ɲá ní ni bí kii ni gíti sá taapu doo yabeeⁱ? Ba ɲá ní ni gbínt̄i di akoobil ɲin sá yii: ²¹«Taa cúú doo, taa dáká tinee, taa gbēē tin kínee.» ²²An b̄tee sá binib marab n̄ bi-dàkatam ní. Ni yaa gíti dáá dū tijin gbanti ki jínee, t̄i bíl̄ dee, an kaa cáá yii án̄ làá ɲá-ni tiba. ²³Ibaam̄, a yaa kp̄ē marab gbantee, a làá l̄i yii bi cáá iciin ɲyunti ɲun bi bí yii binib n̄ d̄i dipɔh̄ndi saŋɲu, kí sint̄i bi-ba taapu, kí yànt̄i án̄ píí bi-wuntee, ama

^f 2.8 Kpèè Gala 4.3.

^g 2.12 Dūú ɲmànt̄i n̄ Room 6.4.

^{gb} 2.16 sòh̄n ni-pu...: dūú ɲmànt̄i n̄ Room 14.1-6.

ⁱ 2.20 Kpèè Gala 4.3.

marabee kaa cáá mpɔn kí cúú tiwun n̄ taa ɲá min kaa kítèe.

3 ¹Ama ni yaa nyí yii Kriisitoo kpáan̄-ni ki kp̄i ki fikitee, nín̄ nyàabmaan tin bí yilpuee, laakin úh̄ bí ki k̄a Unimbɔti ɲaŋgiil púee^j. ²Dūmaan ni-landɔkɔ́ kí dūú t̄o yilpu wanti pu, kí taa dūú t̄o taapu yati pu. ³Di sá yii ni kp̄i, ní ni-maŋfal bál̄ Kriisitoo ni Unimbɔti cee. ⁴Kriisitoo un sá ni-maŋfalee yaa láa páan̄nee, ni mun dāa pāantiñ̄ ní ki cáá tinyool kii úh̄wuee.

Diman̄fakpikil n̄ diman̄fapɔndi

⁵Mimnee, kp̄ɔmaan taapu doo bimbikpitim min bí ni-nee, tin sá tilaakpaal ni tijɔkɔndi, ilandɔkɔkpiti n̄ nimb̄itaataam min ni iwaatooti sá tiwambaantiilee. ⁶Ikpiti gbanti pu ní Unimbɔti làá dáál̄ bin kaa t̄o-uee tafal. ⁷Mín̄ ní ni n̄n ɲáan̄ doooyee, ɲyunti ɲun ni n̄n dáá bí ikpitinee.

⁸Ama kɔŋkɔnnee, ní fámaan ikpiti kɔkɔ́, kí taa nín̄ fòol̄ mbiim, kí taa nín̄ cáá diŋuul n̄ tilandɔkɔkp̄iil. Ní taa yànt̄i asiibil n̄ tibɔfan n̄ n̄n nyēē ni-nyɔmmun. ⁹Ní taa nín̄ m̄ontímaan tɔb. Di sá yii ni fá ni-bimbikpitim n̄ atuun ɲin ni n̄n ɲáan̄ doooyee kɔkɔwoooo, ¹⁰ní ki yōh̄n mbimbipɔm min p̄ont̄i baabadal^k ki cá ki nánt̄iñ̄ Unimbɔti un náan̄-mēe nín̄ bí puee. Mimnee, án̄ làá yànt̄i ní bēe ni-Nimbɔtiuee mbaam̄. ¹¹Mín̄ puee, a yaa sá

Juuda yɔuaaaa, a yaa kaa sáaa, a yaa gíí dikpancandaaa, a yaa kaa gííyaaa, a yaa sá unicaanaaaa, a yaa tí sá umɔnilaaa, a yaa sá uyumbuuɔɔ, a yaa tí t̄o a-baaa, t̄iñ̄ kaa páb̄. Un baba b̄ti páb̄ee di sá Kriisitoo un bí báà ɲmanee.

¹²Nimbi bin Unimbɔti lúti, ni kpánti u-yab bin u nēēnee, ní n̄n sūm̄maan tɔb saai kí n̄n ɲáan̄ tɔb tɪŋan kí n̄n sint̄iñ̄ ni-ba taapu ki t̄i tɔb, kí n̄n cáá kim̄t̄ii. ¹³Ní n̄n ɲúb̄maan tɔb. Ni-jutiibi yaa yīntiñ̄-nee, ní n̄n cáa pūh̄-bi. Kii ti-Dindaan nín̄ dū ni-kpitii ki pú-ni puee, ni mun n̄ n̄n cáa pūm̄maan tɔb mín̄ mbaantiim^{kp}. ¹⁴Tin páb̄ ki j̄t̄iñ̄ tikɔkɔee di sá ní n̄n nēēñ̄ tɔb. Mín̄ ní ni làá ɲmā́ kí n̄n cáá nnyɔɔpee tɪŋman pu. ¹⁵Yànt̄iimaan ɲgbansɔŋfi ɲun Kriisitoo t̄iyyee n̄ n̄n kp̄ot̄i ni-pɔbiliŋ. Di sá yii ɲún̄ pu ní Unimbɔti yííñ̄-ni ki kpáf̄i kii tiwumbaantiilee. Ní n̄n jáam̄ Unimbɔti tɪŋan tin u ɲáan̄ ki t̄i-nee pu. ¹⁶Kriisitoo b̄tee n̄ ti-gaajati kɔkɔ́ n̄ n̄n bí ni-cee mm̄ont̄iimin. Ní n̄n dākà tɔb u-b̄tee kí n̄n kpáaf̄imaan tɔb n̄ iciimm̄ont̄i, kí n̄n gà ilan n̄ ni-pɔbiliŋ kɔkɔ́, ilan in k̄a Inyɔŋki laŋyi gbɔŋku poonee n̄ Kriisitoo nikitil laŋyi n̄ ilan in Unimbɔti Fam t̄i-nee kí n̄n cáa pàkà Unimbɔti u-ɲanti pu^l. ¹⁷Tin kamaa ni yaa làá lēe n̄ tin kamaa ni yaa làá ɲēe, ɲámaan an kɔkɔ́ n̄ ti-Dindaan Yeesu pu, kí n̄n dimaan u-pu ki jáam̄ ti-Baa Unimbɔti.

^j 3.1 Kpèè Ilan 110.1.

^k 3.10 Dūú ɲmànt̄i n̄ Diny 1.26.

^{kp} 3.13 Dūú ɲmànt̄i n̄ Maat 6.12,14.

^l 3.16 Dūú ɲmànt̄i n̄ Eef 5.19-20.

**Unil nín máań kí nīn
bí min dicindinee**

¹⁸Nimbi binimpoobee, nīn tómaan ni-calib, min máań ti-Dindaan yab ń ńée dee.

¹⁹Nimbi bininjabee, nīn néem-maan ni-nimpoobi, kí taa nīn cáá bi-pu ntoom.

²⁰Nimbi mbiyaamuee, an sá ni-tundi yii ní nīn gbilim-maan ni-baabi nī ni-nab nyommu nyunti sá kamaa, mín di sá min fáatiń ti-Dindaanee.

²¹Nimbi bibaatiibee, ní taa nīn páb ni-biyaamu tikpil, mu-wunti ń yđtī.

²²Nimbi iyumbuee, ní nīn gbilim-maan bin sá ni-dindambi taapu dooyee nyommu iyunti kəkə. Ní taa nīn tūń ditundi min fáatiń-bee nyunti ńun bi kpèe-nee ńmanijma, ama ní nīn tūń bi-tuunji nī dipəbil diba kii ni nīn fəńkí ti-Dindaan puee. ²³Báa ditundi din ní an yaa yānti ki sée, tómaan-di nī ni-pəbiliń kəkə, a li kii ti-Dindaan ní ni tūń ki tū, an kaa sá nnibiyaamuee. ²⁴Ní nīn nyí yii ti-Dindaan làá dāá pà-ni tipaal tin sá kutindańuee^m. Di sá yii ni-Dindaan un ni baasi tūń ditundi ki tūyee di sá Kriisitoo. ²⁵Un yaa ńá ikpíteee làá ká ikpiti paati, kun puee ti-Dindaan gbanti kaa gantī binibⁿ.

4 ¹Nimbi bin cáá iyumbuee, ní nīn ńúb-i mməntiimin, kí nīn ńáań-i tińan, kí nīn nyí yii ni mun cáá ukpil ubə u bí yilpu.

Tibəkpaafikaal

²Ní nīn mée múmul kí taa gbèeń, kí nīn wálifi kí nīn jáań Unimbəti u-ńanti pu. ³Ni yaa bíi méeýee, ní nīn mée ki tū ti mun, yii Unimbəti ń pūitī-ti nšan tí ńmā kí sòoń u-bəti kí biitī tibəbalkaal tin sá Kriisitoo yatee. Tibəti gbanti pu ní m bí sarkan nee. ⁴Ní nīn mée yii ń ńmā kí nīn sòoń ki cántí-ti kii an nīn máań puee.

⁵Ni-bimbiminee, ní nīn cáá iciin bin kaa láá fōo ki kííyee cee, kí taa dū iyunti in ni kántí bi-ceeyee kí biil. ⁶Ní nīn sòoń anyəəbumməəń ńi nīn cáá taapu, kí nīn nyí min ní ni làá nīn kíiki báa ńma áń nīn kítèe.

Ijaam in Pəəl dūu kúntèe

⁷An yaa sá m-bətee, ti-nabineeń-kaaki Tiisiiki^{ny}, un sá ti-təntəńjuti ki tūń ditundi mməntiim ki tū ti-Dindaanee, làá sòoń nī ni tin kəkə m cááyee. ⁸An pu ní m túnni-u ni-cee ní bée ti-gbampəńju pu kí ká kunyannyaau. ⁹Úń nī ti-nabineeń-kaaki Ooneesiim^ń un yú deede ki sá ni-yəu ubəee làá dāá nīn táań, kí dāá tükü-ni tin kəkə bíi jītí dooyee.

¹⁰Ariistaarki man nī un bí sarkan dooyee jáamiń-ni, ní Maarki Baarnaabaasi^{ńm} naal mun tiin-ni ijaam. Doooyee, bi tükü-ni Maarki gbanti bəti ki yóoń. Mimmee, u yaa láa bāań ni-ceeyee, ní dāá fōo-u mməntiim. ¹¹Yeesu un bi yfi Justuusee mun jáamiń-ni. Juuda

yab kansikinee, binib bita nee baba di sá man nī bin tūń ditundi Unimbəti Beel ń cū nyəkəpuee. Bín di tū-mi kunyannyaau.

¹²Ni-yəu Eepafraasi, Yeesu Kriisitoo təntəńliuee, mun tiin-ni ijaam. U mée ni-pu tikpil nyunti sá kamaa, kaa gbèentí, yii ní nīn gbintii ńúb Yeesu Kriisitoo bəti mməntiim kí wfiń kí kpánti binijmambi, kí ńmā kí ńá tin kəkə Unimbəti là ní ńée. ¹³Mama m-ba ńūń kí li u-pu yii u gi nimbi nī Lawoodiisee yab nī Eerapooliisi yab pu digińdi. ¹⁴Luuki, ti-nabineeńkaaki un sá dəkətee, nī Deemasi jáamiń-ni^{oo}.

¹⁵Ní jáań nnabiyaamu mun bí Lawoodiiseeyee, nī Nińfasi, kí kpáań Kriisitoo nikitil din kpáfí u-dumpuee. ¹⁶Ni yaa kaań kugbəńju nee ki tī ni-yab ki dódyee, ní dūu tī Kriisitoo nikitil din bí Lawoodiiseeyee mun ń kaań. Mfiń ní Lawoodiisee yab yaa tiin-ni bi-yəkuee ní kaań ku mun. ¹⁷Ní tükü Arkiipi² yii ú kpèe sooo kí tō ditundi din ti-Dindaan tī-uee tińan.

¹⁸Man Pəəl di dū m-ńal kí ńmāń anyəəbun nee ki jáań-ni. – Taa súnti-maan yii m bí sarkan. – Unimbəti ńanti ń nīn bí ni-pu.

^{oo} 4.14 Luuki: kpèe 2 Tiim 4.11, Fiilm 24. - Deemasi: kpèe 2 Tiim 4.19, Fiilm 24.

² 4.17 Arkiipi: kpèe Fiilm 2.

^m 3.24 Dūu ńmánti nī Gala 4.1-2.

ⁿ 3.25 Dūu ńmánti nī Ditee 10.17.

^{ny} 4.7 Tiisiiki: kpèe Atuun 20.4, Eef 6.21-22.

^ń 4.9 Ooneesiim: kpèe Fiilm 10-15.

^{ńm} 4.10 Ariistaarki: kpèe Atuun 19.29, 27.2. - Maarki: kpèe Atuun 12.12,25, 13.13, 15.37-39.

- Baarnaabaasi: kpèe Atuun 9.27, 11.22,30.